

The background is a repeating pattern of various sheep illustrations in different styles, including line art, stippling, and solid colors. The sheep are shown in various poses, some standing, some grazing, and some with their heads down.

KOLIKO SU ČUDESNE OVCE?

Donosimo ti nekoliko zanimljivosti o ovcima koje će potaknuti dodatno istraživanje o ovim zanimljivim životinjama.

OBIČNI NAZIV: Ovca

ZNANSTVENI NAZIV: *Ovis aries*

NAZIV GRUPE: stado

VRSTA: sisavac

PREHRANA: biljojed

PASMINE OVACA: više od 200

Ovce se mogu koristiti za mnogo toga, a ljudima pomažu već tisućama godina! Za početak, njihovu vunu koristimo za izradu udobne odjeće i pokrivača. Također jedemo njihovo meso i pijemo njihovo mlijeko, koje se može pretvoriti u sir, jogurt i druge mliječne proizvode. Poljoprivrednici također koriste ovce kako bi održali svoju zemlju zdravom, jer one pasu travu i druge biljke, što pomaže u kontroli korova i održava tlo zdravim. A jeste li znali da se neke ovce čak koriste i za dresuru pastirskih pasa?

Povijest ovaca

Domaća ovca bila je preživač iz porodice šupljorožaca. Bila je udomaćena zajedno s kozom u poljoprivrednim naseljima u dolini rijeke Jordan, na Bliskome istoku, oko 8000 god. pr. Kr. Izvorni, divlji oblik, prvih udomaćenih ovaca bio je muflon (*Ovis orientalis*) iz Male Azije. Nije isključeno da su se već udomaćene ovce poslije još križale s divljima, pogotovo s argalijem (*Ovis ammon*). Na području Hrvatske, kosti udomaćenih ovaca nađene su u naseljima impresso-kulture u priobalju, na otocima i u starčevačkoj kulturi u Slavoniji. Utvrđena je starost prvih udomaćenih ovaca na području Hrvatske, metodom radioaktivnoga datiranja s pomoću ugljika ^{14}C , oko 6100 godina pr. Kr.

Divlje ovce nisu bile pokrivenne vunom nego kratkom dlakom. Odlike s vunom dobivene su selekcijom, a prvi su se put pojavile prije približno 5000 godina. Daljnjom selekcijom stvarane su specijalizirane pasmine: mliječne (istočnofrizijska, awassi), mesne (suffolk, charollais), za proizvodnju vune (australski merino, merino-rambouillet), pasmine koje janje više potomaka (finska, romanovska). U Hrvatskoj su izvorne hrvatske pasmine pramenka i cigaja. Od pramenke su nastali brojni sojevi koji su se postupno pretvorili u posebne pasmine, od kojih su poznatije: paška ovca, istarska pramenka, lička pramenka i dubrovačka ruda.

10 zabavnih činjenica o ovčama

Što znaš o ovčama? Nemoj dopustiti da te zavara izraz "povodljive, koji se često koristi za opisivanje ljudi koji bezumno slijede druge. Ovce su inteligentne životinje sposobne više od pukog praćenja stada. Evo deset zabavnih i zanimljivih činjenica koje možda niste znali o ovim uzgojenim životinjama!

1. Ovce imaju pravokutne zjenice

Pravokutne zjenice omogućuju široko vidno polje, oko 270 do 320 stupnjeva. To znači da ovce mogu vidjeti gotovo sve oko sebe, osim onoga što je neposredno iza njih, bez okretanja glave! Kao vrsti plijena, ovo pomaže ovčama da ostanu svjesne svoje okoline i paze na grabežljivce, čak i kada im je glava pognuta pa pasu.

2. Ovce imaju izvrstan njuh

Jedan od načina na koji ovce komuniciraju jedna s drugom i svojom okolinom je putem mirisa. Ovce imaju mirisne žlijezde ispred očiju i između prstiju kopita koje proizvode smrdljive izlučevine koje služe za međusobnu komunikaciju!

3. Brane prepoznaju svoje janjeće blejanje

Ovce također komuniciraju vokalizacijama, koje se često nazivaju blejanjem. Ovca koja je okotila janje zove se majka. Majke mogu prepoznati koje je janje njihovo po zvuku glasa.

4. Brojenje ovaca? Postoji preko 200 pasmina ovaca!

Bez obzira na veliki broj različitih pasmina postoje neke vrlo jedinstvene karakteristike među njima.

- Neke pasmine ovaca, poput Hebridean i Navajo-Churro, posjeduju polycerate gen, što znači da im mogu narasti dva, četiri, pa čak i šest roga!
- Racka ovca je jedinstvena jer i mužjaci i ženke imaju dugačke spiralne rogove.
- Najdi ovce imaju dugu, svilenkastu dlaku, a ne kovrčavu vunu kao druge pasmine ovaca.

S lijeva na desno Hebridska ovca, Racka ovca i Najdi ovca.

5. Ovce su pametne životinje

Unatoč nekim popularnim vjerovanjima, ovce su inteligentne životinje s izvrsnim pamćenjem. Istraživanja su pokazala da ovce mogu prepoznati do 50 lica drugih ovaca i pamtiti ih dvije godine. Oni čak mogu prepoznati ljudska lica! Druge studije su pokazale da ovce mogu zapamtiti kako se kretati kroz složene labirinte.

6. Ovce se mogu samoliječiti

Ovce koriste biljke i druge tvari koje inače nemaju nikakvu hranjivu vrijednost kako bi spriječile ili liječile bolesti i podučavale svoje mlade da čine isto.

7. Ovce su emocionalno složene s različitim osobnostima

Ovce su sposobne iskusiti širok raspon emocija, baš kao i ljudi. Mnoga su istraživanja istaknula sposobnost ovaca da osjećaju strah, ljutnju, dosadu, tugu i sreću. Ne samo da ovce mogu osjećati osnovne emocije, već njihovi osjećaji mogu biti vrlo složeni. Na primjer, znanstvene studije su pokazale da ovce mogu biti pesimisti ili optimisti!

8. Ovce su izrazito društvene životinje

Skupina ovaca naziva se stado, ali ovce ne ostaju u stadima samo radi zaštite od grabežljivaca. Ovce stvaraju snažne veze jedna s drugom, poput onih između majke i njezinog janjeta i druga prijateljstva. Studije su otkrile da ovce mogu razlikovati emocionalne izraze, kao što su slike ovaca s mirnim, zaprepaštenim ili uplašenim izrazima lica. Ovo je vrlo važna vještina za ovce, jer je znanje o tome kako se druge ovce osjećaju osnova za stvaranje čvrstih društvenih odnosa i očuvanje sigurnosti stada.

9. Ovce imaju gornju usnicu koja je podijeljena posebnim utorom

Taj se utor naziva filtrum. Ovce su selektivne pase i radije jedu vegetaciju blizu površine tla. Filtrum im omogućuje da se približe tlu i odaberu samo one trave i drugu vegetaciju koju vole.

10. Ovce nemaju gornje prednje zube

Nedostaju zubi? Nema problema! Ovce imaju tvrdo gornje nepce koje pritišću donji zubi kako bi razgradili hranu.

Izvor:

ovca, domaća. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Pristupljeno 11.6.2024.

<<https://www.enciklopedija.hr/clanak/ovca-domaca>>.

<https://spca.bc.ca/news/fun-facts-about-sheep/>

<https://www.pinterest.com/pin/155303887832227655/>